

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

Методи за развиване капацитетът на всички институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на социалните политики

ФОНДАЦИЯ „СОЦИАЛНИ НОРМИ“

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление 2014 -2020“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Фондация „Социални норми“ носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или на Управляващия орган.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика”

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Общи положения.....	3
2. Институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на социалните политики.....	5
3. Методи за развитие на капацитет.....	7
4. Очакван ефект от развитие на капацитета на ангажираните страни с реализация на социалните политики.....	9

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г. съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01– „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на социалната политика“

1. Общи положения

Развитието на капацитет на институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на социалните политики е важен фундамент за развитието на обществото и правилното адресиране на политиката. Дейността по проекта включва гражданско участие в процесите на вземане на решения, реализиране на политики, периодичен граждански мониторинг върху действията им при осъществяване на политики в социалната сфера. По този начин се реализира принципа на правовата държава, че хората следва да имат гарантирани възможности за пряко участие в управлението. С реализация на проекта гражданите ще имат възможността да участват в работата на общинските органи и институции, както и да влияят при вземането на решения, изработването на стратегически общински документи и при изпълнението на политики.

Преди да се търсят и прилагат механизми за развитие на капацитетът на организации и институции, ангажирани със социалната политика, следва да се прецени ефективността на определена социална политика. Критерий за ефективност е съотношението разходи: резултат, а критерий за качество - съотношението между ефекта и целите, целите и средствата за тяхното достигане. Принципа за ефективност е постигнат, когато с по-малко разходи се постига по-голям резултат. Затова преди да се прилагат различни социално значими програми и проекти и да се изпълнява определено управленско решение в социалната сфера трябва са се анализира следното:

- Да се оцени социалния смисъл;
- Да се оцени неговата целесъобразност;
- Да се определят индикатори, които трябва да се постигнат в резултат на провеждане на политиката;
- Периода, за който се очаква да се постигне търсения резултат;

След това трябва да се анализират групите, които са обхванати от социалната политика:

- Субектите, които реализират социалните политики – държавата, агенции и министерства, общини, синдикатите, НПО, фирмите, доброволци.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

- Субектите, които могат пряко да се възползват от социалната политика – това трябва да са всички членове на обществото, които в определен етап от живота си, или следствие на житейска ситуация, се нуждаят от социална подкрепа.
- Регулация на социално-икономическото положение на хората – същност на социалната политика.
- Принципите на социалната политика са следните:
- Свобода на индивида – основава се на частната собственост и на свободната изява на отделния човек.
- Социална справедливост - отнася се до осигуряването на доходи на лица и домакинства, които не притежават възможности и не могат да ги увеличат. Този принцип се прилага при социално слабите групи и до отделни лица от населението, изпаднали в състояние на социална уязвимост.
- Социална солидарност – отнася се до начина на финансиране на социалната сигурност на населението. Финансовите средства се набират от държавния бюджет и от различни социални фондове. Всъщност средствата се набират от всички членове на обществото и основно от социалните групи с по-високи доходи. Затова се определя като солидарна система. Средствата от бюджета и социалните фондове се ползват само от тези лица и семейства, които имат неотложни потребности от финансови средства и услуги, с цел поддържане на живота и на здравето си. Принципът на социална солидарност намира израз в подпомагането на бедните от богатите, на болните от здравите и на възрастните от младите.
- Партньорство между правителство, синдикати, НПО и работодатели – осъществяването на принципа дава възможност за отстояване на интересите на тази част от населението, която е изпаднала по различни причини в неравностойно социално положение.

Социалната политика на една община е съвкупност от дейности, които целят да регулират социалните отношения между различни по своето социално положение субекти. Този подход към изясняването на социалната политика се определя като функционален и разглежда

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г. съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01– „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на социалната политика“

социалната политика като дейност за регулиране на отношенията на равенство или неравенство в обществото. Следва да се има предвид, че общините в повечето случаи прилагат националното законодателство на своя територия и много рядко инициират самостоятелни решения в социалната сфера.

Целевите общини по настоящия проект – Ботевград, Драгоман, Рила и Якимово, освен, че реализират редица държавно регламентирани социални политики, но и са въвели индивидуални за тях и населението им решения в социалната сфера, които са продиктувани от конкретно възникнали нужди или от специфични потребности, установени в хода на извършване на оценка на потребностите. Например община Ботевград е въвела безплатно пътуване с междуградския транспорт на територията на общината за лица над определена възраст, защото разстоянията са големи и съответно цената на билета е висока. Община Якимово е насочила част от средствата и усилията си към подпомагане на студенти от общината и връщането им на работа там. За целта в общината функционира „Наредба за условията и реда за отпускане на стипендии на студенти - редовно обучение от община – Якимово“, която цели връщането на образованите млади на работа в общината.

2. Институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на социалните политики

Държавните органи, които се занимават със социалната политика са следните:

Министерският съвет - определя държавната политика в областта на социалното подпомагане.

Министърът на труда и социалната политика - разработва, координира и провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане.

За изпълнение на държавната политика в областта на социалното подпомагане е създадена Агенция за социално подпомагане (АСП) към министъра на труда и социалната политика. Тя разрешава откриването и закриването на социалните услуги – държавно делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика”

Териториалните поделения на АСП са Регионалните дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове и дирекции „Социално подпомагане“ на територията на всяка община. Към изпълнителния директор на АСП е създаден инспекторат. Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критерии за социални услуги за деца и семейства. Областните управители, Областните съвети за развитие и областните комисии, имат отношение към планирането във всички сфери, в т.ч. и на социалните услуги.

Обект на настоящия проект са общинските социални политики, които се провеждат от следните организации:

Общини – създават и реализират общинската политика по отношение на социалните политики, създават и предоставят социални услуги; възлагат и договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество. Съгласно новоприетия Закон за социалните услуги, общините ще имат и по-активно участие при извършване оценката на потребностите на обхванатите лица от социалната политика.

Обществените съвети за социално подпомагане в общините са ангажирани с обществения контрол.

НПО - юридическите лица с нестопанска цел се явяват естественя партньор на държавата и общините при социалното договаряне и децентрализацията на социалните услуги и формулиране на социалните политики, поради следните причини:

- дейността им е тясно свързана със социалните проблеми на обществото;
- познават спецификата на региона, в който работят и нуждите на местните хора, защото в дейността си са близо до тях;
- могат да привличат допълнителен финансов ресурс чрез проекти или кампании, което от своя страна е потенциална възможност за разширяване на обема на социалните политики и повишаване на качеството им;

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

- могат да генерират доброволчески труд и инициативи;

2. Методи за развитие на капацитет

2.1. Обучения – ангажираните служители със социалната политика регулярно участват в обученията за повишаване на знанията и уменията. Често пъти обученията се финансират по различни проекти и са с тематична насоченост – преодоляване на кризи, интервенции при внезапно възникнала ситуация, супервизия и т.н. Също така те участват активно в обученията и семинари и имат нагласи за повишаване на своята професионална квалификация, с цел да се повиши професионалният опит и знания, да се обменят опит и добри практики между колеги, служби и отдели. Честите промени в нормативната уредба налагат бързи организационни мерки по провеждане на надграждащи обученията за актуализиране и разширяване на знанията в областите, обхванати от промени. Това е проблем, който пряко рефлектира върху ежедневието на работещите при прилагане на социалната политика.

През последните години се създават възможности за усъвършенстване на трудовото изпълнение в рамките на съответните длъжности и структурни звена. Обогащане на знанията, уменията и нагласите на ангажираните в социалните политики е от решаващо значение за качеството и продуктивността на труда им. Укрепване на съществуващия към МТСП Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи, както и на сътрудничеството между МТСП и висшето учебно заведение, подготвящи кадри за системата на социално подпомагане също допринася за повишаване на личната квалификация на лицата.

2.2. Организирането на кръгли маси, срещи и др. подобни, за обсъждане и решаване на текущи проблеми – това са форуми, където присъстват участници от различни организации, имащи отношение към социалните политики. Това е предимство, защото всеки може да изкаже позицията си, да представи позицията от своята гледна точка и ниво на компетентност. Освен това обикновено тези формати се провеждат в дружелюбна и предразполагаща обстановка. Всички участници се чувстват „в една лодка“ и равни. Факт е, че при провеждане на подобни събития, участниците са по-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01-
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

откровени, а резултатите по-конструктивни. По време на проведения диалог има възможност да се създаде координираност между различните участници. Напр. При обсъждане на решаване на социален проблем чрез определена социална политика в общината на кръгла маса присъстват представители на общинската администрация, на Дирекция „Социално подпомагане“, на Дирекция „Бюро по труда“, на НПО сектора, заинтересовани граждани, представители на уязвими групи и др. Така по време на диалога има възможност различни институции бързо в работен порядък да се запознаят с определен проблем, да се постигне съгласуваност в политиките и в действията. В конкретния пример решаването на проблема би изисквало наличие на официална кореспонденция, телефонни разговори, време и средства. Ето пример за ефективността и ефикасността на провеждане на регулярни работни срещи, дискусии, обсъждания. Освен това на тези форуми се повишава капацитета на всеки участник, защото той научава новости от дейността на останалите участници.

2.3. Провеждане на специализирано обучение с практическа насоченост – по време на редица срещи и анкети с лица, работещи по провеждане на социалната политика, посочват конкретни теми и въпроси от практиката си, по които да се обучат допълнително и по този начин да се повиши капацитетът им. Такива обучения са например:ранно детско развитие, работа с билингви, общуване с лица с различни увреждания, идентифициране на рисковете и др. При планиране и провеждане на специализирано обучение е необходимо да се съблюдава следното: организацията да има нужда от съответното обучение, обучението да е проведено ефективно, участващите лица да са достатъчно мотивирани и ангажирани с приложението на новите знания в своята ежедневна работа, лицето, преминало специализирано обучение е необходимо да е убеден, че неговата собствена „пазарна цена“ нараства.

2.4. Обмен на добри практики - Обмяната на добри практики насърчава креативността на ангажираните лица с процесите на осъществяване на социалната политика, да изпълняват функцията си на съответната позиция в съответната

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

организация, да споделят знанията, стимулирани са да прилагат принципите на добро управление. Споделянето и популяризирането на ценен опит и знания е от съществено значение за повишаване мотивацията на служителите, за пълноценното използване на всички налични ресурси и за усъвършенстване на организационната култура на организациите, за да могат те да откликват адекватно на нуждите на обществото. Създават се условия за създаване на мрежи от професионалисти, създаване на условия за внедряване на ефективни решения в социалната сфера, да се актуализират знанията за добри управленчески решения в социалната сфера.

4. Очакван ефект от развитие на капацитета на ангажираните страни с реализация на социалните политики

- Ангажиране и задържане на служителите.
- Оптимизиране на работни процеси.
- Открито управление.
- Ще се подобри механизмът за взаимодействие между всички заинтересовани институции.
- Постига се симбиоза между новите знания и умения, които се привнасят в администрацията и специфичната професионална компетентност, с която разполагат дългогодишните служители, допринася за обмена на добри практики и за подобряване на ефективността в работата. По този начин значително се повишава експертният капацитет на институциите, а служителите се превръщат в най-ценния ресурс, с който организацията разполага.
- Нараства капацитета на администрациите при реализиране на приоритетни политики.
- С повишаване на капацитета на ангажираните страни с реализация на социалните политики, ще се създадат условия, те самите да създадат редица стратегически документи, касаещи сферата им на действие. Така например редица общини възлагат на външни изпълнители да изготвят техните общински стратегии за социална политика. Най-често това са лица, които не познават местните специфики на целевите групи, не са наясно с

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

възможностите на региона и не могат да приложат гъвкав подход при планиране на социалната политика. С повишаване капацитета на страните, ангажирани с реализацията на социалните политики, те самите ще могат да създават и реализират стратегическите си политики в социалната сфера, а външни консултанти само да събират и анализират данни.